

Diagnostika a léčba onemocnění ústních sliznic

MDDr. Markéta Janovská, FAAOM

Oddělení orální medicíny, Stomatologická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

Onemocnění ústních sliznic je složitou problematikou medicíny. Přesah orální medicíny do dalších medicínských oborů (výběrově revmatologie, imunologie, dermatologie, transplantace medicína) je značný. Mimo benigních slizničních onemocnění (mapovitý jazyk, ektopicky uložené mazové žlázy) pacienti mohou vyhledat lékaře prvního kontaktu pro projevy celé řady systémových chorob na sliznicích dutiny ústní (bulózní dermatózy, hematologická onemocnění). Nedostatek lékařů, kteří se věnují orální medicíně, zvyšuje nároky nejenom na praktického lékaře, ale i na odborníky dalších medicínských specializací, zejména otorinolaryngology a dermatology. Přehledové sdělení si klade za cíl podpořit mezioborovou spolupráci mezi lékaři různých odborností a přiblížit čtenáři diagnosticko-kurativní přístup u vybraných slizničních onemocnění. První část textu je věnována obecným informacím, které se týkají standardně používaných vyšetřovacích metod v orální medicíně. Druhá část sdělení je věnována obecně terapii slizničních onemocnění a popisuje léčebný přístup k pacientům s orální kandidózou. Lékaři prvního kontaktu získají praktické informace týkající se diagnostických a léčebných možností u onemocnění ústních sliznic včetně vybraných režimových opatření.

Klíčová slova: diagnostika, kandidóza, orální medicína, terapie, ústní sliznice.

Diagnostic and therapeutic approach to oral mucosal disorders

Diseases of the oral mucosa constitute a complex medical issue. The overlap of oral medicine with other medical disciplines (namely rheumatology, immunology, dermatology, transplantation medicine) is considerable.

In addition to benign mucosal diseases (e. g. geographic tongue, Fordyce's spots), patients may exhibit symptoms of various systemic disorders on the oral mucosa (autoimmune bullous disorders, malignant hematologic conditions). The lack of physicians dedicated to oral medicine increases the demands on primary care physicians but also on other medical experts, such as otorinolaryngologists and dermatologists. The aim of this article is to facilitate interdisciplinary cooperation between physicians of different medical specialties and to introduce the diagnostic and curative approach to selected mucosal diseases. The first part of the text is devoted to general information concerning the standard examination methods used in oral medicine. The second part discusses the general therapeutic approach in patients with oral mucosal diseases, namely oral candidiasis. Primary care physicians will receive practical information regarding diagnostic and treatment options for oral mucosal diseases, including the patient's education part.

Key words: candidiasis, diagnostic approach, oral medicine, oral mucosa, therapy.

Úvod

Orální medicína je obsahově náročnou a velmi komplexní součástí medicíny. Správná orientace při diagnosticko-terapeutickém postupu většiny onemocnění ústních sliznic vyžaduje četné znalosti z různých odvětví lékařství (výběrově dermatovenerologie, revmatologie, imunologie). Léčba onemocnění

ústních sliznic je v naprosté většině případů postavena na dobře organizované multidisciplinární spolupráci. Nedostatek lékařů věnujících se orální medicíně je problematický. Není proto s podivem, že pacienti s onemocněním ústních sliznic vyhledávají primárně lékaře prvního kontaktu a teprve dle uvážení a potřeby ošetřujícího lékaře jsou referováni

na pracoviště vyššího typu. Při odesílání na pracoviště disponující specialisty na léčbu onemocnění ústních sliznic je z kapacitních i personálních důvodů ale nutné počítat s delšími objednávkami lhůtami k vyšetření.

V České republice se onemocnění ústních sliznic (orální medicína) věnují převážně stomatologové pracující na klinickém

MDDr. Markéta Janovská, FAAOM
Oddělení orální medicíny, Stomatologická klinika 1. LF UK a VFN, Praha
marketa.janovska@vfn.cz

Cit. zkr.: Med. Praxi. 2023;20(1):54-59
Článek přijat redakcí: 18. 11. 2022
Článek přijat k publikaci: 13. 2. 2023